

Z roku na rok mniej nowych organizacji pozarządowych

Autor: Jolanta Balicka
21.08.2008.
Zmieniony 22.08.2008.

Od pięciu lat systematycznie spada liczba nowo powstających organizacji – stowarzyszeń i fundacji. W roku 2003 zarejestrowało się ponad 4 tysiące nowych stowarzyszeń i 900 fundacji, natomiast w 2007 już tylko 3 tysiące stowarzyszeń i 650 fundacji, a więc aż o ok. 25% mniej.

Powstawanie nowych organizacji pozarządowych to oczywiście tylko jeden z przejawów społecznej aktywności. Jednak bez organizacji trudno wyobrazić sobie demokratyczne społeczeństwo zdolne do wyrażania interesów obywateli, do obrony ich przed władzą państwa, gdy ta posuwa się za daleko czy do wyręczania państwa, gdy okazuje się ono nieskuteczne. Dynamika przyrostu liczby organizacji (wykres) wiele mówi o stanie tego społeczeństwa.

Powstawanie nowych organizacji pozarządowych to oczywiście tylko jeden z przejawów społecznej aktywności. Jednak bez organizacji trudno wyobrazić sobie demokratyczne społeczeństwo zdolne do wyrażania interesów obywateli, do obrony ich przed władzą państwa, gdy ta posuwa się za daleko czy do wyręczania państwa, gdy okazuje się ono nieskuteczne. Dynamika przyrostu liczby organizacji (wykres) wiele mówi o stanie tego społeczeństwa. Dynamikę przyrostu nowych organizacji można śledzić na podstawie danych z rejestru podmiotów gospodarki narodowej REGON. W pierwszym kwartale 2008 roku było w nim zarejestrowanych 58 237 stowarzyszeń (nie licząc Ochotniczych Straży Pożarnych) oraz 9 106 fundacji. Jednak liczbę aktywnych organizacji szacuje się na 60-75% zarejestrowanych, a więc 40-50 tys. podmiotów (organizacje nie mają obowiązku wyrejestrowania się po zakończeniu działalności – stąd różnica). Nawet jeśli dane REGON nie pozwalają opisać rzeczywistego rozmiaru sektora, to są wiarygodnym źródłem danych nt. dynamiki powstawania nowych organizacji. A ta zaczęła wyraźnie słabnąć w 2003 roku i trend ten utrzymał się do dziś. Można go łączyć z takimi czynnikami makroekonomicznymi jak poprawa sytuacji na rynku pracy, spadek bezrobocia. Kolejnym potencjalnie ważnym czynnikiem wyjaśniającym spadek dynamiki rozwoju sektora jest emigracja osób najaktywniejszych, najbardziej przedsiębiorczych, a więc właśnie tych, którzy zostając w kraju, mogliby zakładać stowarzyszenia czy fundacje. Jak pokazują m.in. badania Stowarzyszenia Klon/Jawor („Wolontariat, filantropia i 1% - raport z badań 2007” i „Indeks Społeczeństwa Obywatelskiego 2007”) w Polsce spada zaangażowanie obywateli w działalność społeczną. Jest mniej wolontariuszy (ich procent wśród dorosłych Polaków spadł z 21,9% w 2006 roku do 13,2% w roku 2007), mniej członków organizacji (22,4% Polaków w 2006 roku i 13,2% w roku 2007), coraz mniej osób bez wynagrodzenia pracuje dla swojej społeczności lokalnej. W malejącej liczbie nowo powstałych organizacji odzwierciedla się więc również ten niepokojący społeczny trend. Komunikatem tym inaugurujemy serię informacji, w których będziemy opisywać najciekawsze wyniki badania Stowarzyszenia Klon/Jawor, przeprowadzonego w pierwszym kwartale 2008 na ogólnopolskiej, reprezentatywnej próbie 1700 organizacji pozarządowej. Więcej informacji o badaniach społeczeństwa obywatelskiego znajdą Państwo na stronach www.civicpedia.ngo.pl, a także w Stowarzyszeniu Klon/Jawor – tel. 828 91 28 wew. 120 (osoby do kontaktu: Marta Gumkowska, Jan Herbst). Dynamikę przyrostu nowych organizacji można śledzić na podstawie danych z rejestru podmiotów gospodarki narodowej REGON. W pierwszym kwartale 2008 roku było w nim zarejestrowanych 58 237 stowarzyszeń (nie licząc Ochotniczych Straży Pożarnych) oraz 9 106 fundacji. Jednak liczbę aktywnych organizacji szacuje się na 60-75% zarejestrowanych, a więc 40-50 tys. podmiotów (organizacje nie mają obowiązku wyrejestrowania się po zakończeniu działalności – stąd różnica). Nawet jeśli dane REGON nie pozwalają opisać rzeczywistego rozmiaru sektora, to są wiarygodnym źródłem danych nt. dynamiki powstawania nowych organizacji. A ta zaczęła wyraźnie słabnąć w 2003 roku i trend ten utrzymał się do dziś. Można go łączyć z takimi czynnikami makroekonomicznymi jak poprawa sytuacji na rynku pracy, spadek bezrobocia. Kolejnym potencjalnie ważnym czynnikiem wyjaśniającym spadek dynamiki rozwoju sektora jest emigracja osób najaktywniejszych, najbardziej przedsiębiorczych, a więc właśnie tych, którzy zostając w kraju, mogliby zakładać stowarzyszenia czy fundacje. Jak pokazują m.in. badania Stowarzyszenia Klon/Jawor („Wolontariat, filantropia i 1% - raport z badań 2007” i „Indeks Społeczeństwa Obywatelskiego 2007”) w Polsce spada zaangażowanie obywateli w działalność społeczną. Jest mniej wolontariuszy (ich procent wśród dorosłych Polaków spadł z 21,9% w 2006 roku do 13,2% w roku 2007), mniej członków organizacji (22,4% Polaków w 2006 roku i 13,2% w roku 2007), coraz mniej osób bez wynagrodzenia pracuje dla swojej społeczności lokalnej. W malejącej liczbie nowo powstałych

organizacji odzwierciedla się więc również ten niepokojący społeczny trend. Komunikatem tym inaugurujemy serię informacji, w których będziemy opisywać najciekawsze wyniki badania Stowarzyszenia Klon/Jawor, przeprowadzonego w pierwszym kwartale 2008 na ogólnopolskiej, reprezentatywnej próbie 1700 organizacji pozarządowej. Więcej informacji o badaniach społeczeństwa obywatelskiego znajdą Państwo na stronach www.civicpedia.ngo.pl, a także w Stowarzyszeniu Klon/Jawor – tel. 828 91 28 wew. 120 (osoby do kontaktu: Marta Gumkowska, Jan Herbst